

ВПЛИВ СТРАХІВ НА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ ЖИТТЄВИХ РІШЕНЬ В ПЕРІОД ПІЗНЬОЇ ЮНОСТІ

Життєві рішення в період пізньої юності – часто найбільш відповідальні та значущі у житті молодої людини, що визначають подальший напрямок розвитку її долі, зокрема, визначення життєвої позиції особистості, професійне самовизначення, вибір шлюбного партнера тощо.

Прийняте та втілене критичне рішення являє собою важливий момент життєвого шляху особистості, якісно змінює її поточну ситуацію, коригує життєву позицію. Період пізньої юності часто супроводжується навчанням у ВНЗ, і відзначається, з одного боку, активізацією самосвідомості та прагненням до визначення життєвої позиції, а, з іншого, неготовністю до свідомого вибору серед життєвих альтернатив, несформованою відповідальністю за наслідки прийнятих рішень та емоційно-напруженою ситуацією, що також впливає на характер прийняття рішень.

Таким чином, проблема прийняття особистістю в період пізньої юності життєвих рішень, зокрема, з визначення власної життєвої позиції, з професійного самовизначення та вибору шлюбного партнера вимагає поглибленого вивчення.

Вибірка складається з 60 осіб, що навчаються на 1-3 курсах бакалаврату та 1 курсі магістратури спеціальності «Психологія» Національного університету «Києво-Могилянська академія». Переважну більшість вибірки складають особи жіночої статі.

Методики, що використовувалися у проведенні експериментальної частини дослідження:

- «Смысложизненные ориентации» Дмитра Леонтьєва;
- «Життєва позиція» Еріка Берна;
-

- «Рівень імпульсивності» Володимира Лосенкова;
- «С-тест» Володимира Леві;
- Проективна методика «Намалюй свій страх»;
- Анкета власного авторства «Вплив страхів на прийняття життєвих рішень».

Тенденції:

- За результатами «Смыслоразностных ориентаций» – головний акцент на плануванні процесу життя, у порівнянні з його цілями та результатами. За вибіркою взагалі – локус контролю «Життя» переважає над локусом контролю «Я». За групами – лише у магістрантів спостерігається обернена тенденція.

- За результатами «Життєвої позиції» – переважна більшість результатів: «Я +, Світ +», «Я -, Світ +».

- За результатами «Рівня імпульсивності» – тенденція до зниження з кожним наступним курсом.

- За результатами «С-тесту» – рівень страхів знижується з кожним наступним курсом. Найбільші страхи – соціофобічні (соціальної оцінки та виступів/екзаменів).

- За результатами анкетування – страхи, що більше за все впливають на прийняття життєвих рішень – фортунофобія (страх долі), соціофобічні.

Формувальна частина дослідження – проведення серії тренінгових занять з корекції страхів з членами вибірки з найвищими показниками страхів.